

FENNTARTHATÓSÁG A SPORTMENEDZSMENTBEN

SUSTAINABILITY IN SPORT MANAGEMENT

FARAGÓ Beatrix

egyetemi docens, Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar

Sopron, associate professor, University of Sopron Alexandre Lamfalussy

Faculty of Economics

Sopron, Hungary

email: farago.beatrix@uni-sopron.hu

ABSTRACT

The importance of the relationship between sports events and sustainability is increasingly recognized and investigated within the scientific community, as growing attention is directed towards ensuring that sports events not only promote competition but also encourage sustainable development. The aim of the study is to present the sustainability management of domestic sports events as a best practice, with particular attention to the consideration of the United Nations' sustainable development principles. The research employs secondary research methods, including a literature review on the interconnections between sports and sustainability, as well as an analysis of the sustainability regulations and statutes of sports federations. Furthermore, local sports events are presented as case studies of best practices in sustainability management. The results indicate that international sports federations are progressively adopting the United Nations' sustainable development principles, and several sports federations are engaging in the organization of sustainable sports events, extending this activity to their member organizations. Based on these best practices, it can be inferred that sustainable sports events are becoming increasingly inherent to the nature of sports events, thereby contributing to social and environmental sustainability.

Kulcsszavak: fenntarthatóság, sportmenedzsment, környezetbarát stratégia, zöld sportesemények, ökosport

Keynotes: sustainability, sport management, environmentally strategy, green sport events, ecosport

1. Bevezetés

A sport jelentős szerepet játszik az emberek életében, amelyben a környezetnek is kiemelt szerep jut az outdoor és az indoor sporttevékenységek által egyaránt. Az aktív, vagy a passzív sportolás által is keletkezik hulladék, használjuk a természet erőit, valamint a sportlétesítményekben erőteljes az energiafelhasználás. A környezetvédelem nem csak az iparban fontos, az életvitelünk részét képezi, a jövőt predesztinálja. Az ENSZ környezetvédelmi programja kiterjed a sport területére is, amely által a Nemzeti Olimpiai Bizottsággal együttműködve a sport területén felhasznált műanyagok visszaszorításában is lépéseket tesznek. Több nemzetközi sportszövetség is csatlakozott a programhoz, amely a Nemzetközi Atlétikai Szövetség, a Nemzetközi Golfszövetség, a Nemzetközi Jégkorong Szövetség és a Nemzetközi Triatlon Szövetség. Indiában megjelent a „zöld protokoll” a sporteseményeken, amelynek alapja a szelektív hulladékgyűjtés, az újrahasznosítás, a biogáz előállítás, komposztálóüzemi felhasználások. Az Egyesült Királyság a sporteseményeken teljesen kivonja a műanyagokat, helyette újratölthető palackokat, komposztálható poharakat vezettek be. Létrejön a „környezetbarát sport” elnevezés, amely azon sportágakra vonatkozik, amelyek csökkentik a vízfogyasztást, az üzemanyag fogyasztást, és az energiafogyasztást.

A tanulmány bemutatja, hogy a sporton keresztül milyen lehetőségek mutatkoznak a fenntarthatóság tekintetében. Egyrésztől szakirodalmi elemzésen keresztül kerül értelmezésre a fenntarthatóság és a sport, másrésztől pedig a jó gyakorlatok bemutatásával a sport menedzsmentje a fenntarthatóság területén a gyakorlati alkalmazásban válik láthatóvá. A szekunder elemzések betekintést nyújtanak a szakirodalom sport és fenntarthatóság kapcsolatában, másrésztől a sportszervezetek dokumentumainak elemzésébe, a sportrendezvények szabályainak környezetbarát intézkedéseiből, valamint a sportrendezvények média megjelenéseiből állnak. Ezek alapján lehetőség nyílik a fenntarthatóság területét a sportban mélyebben megismerni, valamint az ismertett már működő projektek szerint folyamatos fejlesztéseket, stratégiákat lehet kialakítani a sport fenntarthatósága érdekében. A sport és a fenntarthatóság kapcsolatában a menedzsment tekinthető a mechanizmusok működtetőjének, a sportban megjelenő fenntarthatóság átgondolt stratégiát követel.

A sport fejlesztésében az innovatív menedzsment a versenyképesség feltétele, ezért reziliensen kell kezelnünk az új kihívásokat. Az egyik ilyen terület a fenntarthatóság is. A versenyképesség a sportban megjelenik a sportolók, a sportszervezetek részéről, de a sporteseményt rendező helyszín oldaláról is, hiszen imázs alakító funkciójával a sportgazdaság által a helyi gazdaság fejlesztéséhez járul hozzá¹¹². A versenysportokban számos sportág, főleg a technikai sportok érzékenyek a környe-

112 Faragó B. (2024): Competitiveness indicators of Sports Cities in Central-Eastern Europe. *Theoretical and Empirical Researches in Urban Management*. 19: 1 pp. 30-53. Paper: E-ISSN 2065-3921, 23. old.

zetszennyezésre, mint pl. a versenyautó sport, amelynek ellentételezésére a kerékpársport hangsúlyozása kerül előtérbe. Környezetbarát sportnak tekinthető a természeti környezetben történő futás, bár problémaként jelenik meg a szemétkelés ebben a tekintetben. A sportlétesítmények fenntarthatóságára egyre több környezetbarát megoldás jelenik meg, mint a sportpályák megvilágításánál a LED lámpák használata¹¹³. A sporttáplálkozás sem nélkülözheti a környezeti ártalmakat, amelyek az alapvető vízfogyasztásnál, akár a palackok használatában jelenik meg, amely lehet környezetbarát, ami az újrahasznosított palackokat jelenti, a többször használatos, vagy lebomló palackokat. Az energiaválság által a sportlétesítmények még erőteljesebben érdekeltté váltak, hogy környezetbarát technológiákat vezessenek be, amely a fenntarthatóságot biztosítja¹¹⁴.

2. Sport és a fenntartható fejlődés

Az ENSZ 2030-ig tartó 17 fenntartható fejlesztési célja¹¹⁵, a sport környezettudatosságára is felhívja a figyelmet. Amellett, hogy hangsúlyozza a sport szerepét a társadalmi előrehaladás elősegítésében, kiemeli a tolerancia, a tisztelet és a nők, fiatalok, egyének és közösségek önállóságához való hozzájárulását, valamint egészségügyi, oktatási és társadalmi beilleszkedési céljait.

A sportesemények által a környezettudatos nevelés, menedzsment egyaránt megjelenik, így a fenntarthatóság a sportban több irányban alkalmazható. A világ sporteseményei globális megjelenése nagy szerepet kap a társadalmi felelősségvállalás bemutatásában, ismertetésében. A sport a fenntarthatóság fontos eszköze, amely költséghatékony és rugalmas eszköz a célok elérésében. A sportolás számos társadalmi és egészségügyi előnnyel jár. Nemcsak közvetlen hatással van a fizikai állapotra, hanem egészséges életmódot is ösztönöz a gyerekek és fiatalok körében, segítve őket a betegségek elleni küzdelemben. Több tanulmány is rámutatott arra, hogy a testmozgás pozitívan befolyásolja a mentális egészséget és a kognitív fejlődést^{116 117 118}. A sport minden korosztály, nem és etnikai hovatartozás számára előnyös. A nők és

113 Salamanca J. (2020): A sport is lehet környezetbarát: <http://ecolounge.hu/életmod/a-sport-is-lehet-kornyeztbarat--mutatjuk-hogy>

114 Kovács, I. A., Gösi, Zs. (2024): Economic impacts and challenges in the sports sector during the energy crisis. *GRADUS 11:1 Paper: 2024.1.ECO.001*, 7 p.

115 ENSZ fenntartható fejlesztési célja: <https://sdgs.un.org/documents/ares701-transforming-our-world-2030-agen-22298>

116 Schuch FB, Vancampfort D, Richards J, Rosenbaum S, Ward PB, Stubbs B. (2016): Exercise as a treatment for depression: A meta-analysis adjusting for publication bias. *J Psychiatr Res.* 2016 Jun;77:42-51. doi: 10.1016/j.jpsychires.2016.02.023. Epub 2016 Mar 4. PMID: 26978184

117 Harvey, S.B., Øverland, S., Hatch, S.L., Wessely, S., Arnstein Mykletun, A., Hotopf, M. (2018): Exercise and the Prevention of Depression: Results of the HUNT Cohort Study. *Published Online: 3 Oct 2017* <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2017.16111223>

118 Harvey, S.B., Øverland, S., Hatch, S.L., Wessely, S., Arnstein Mykletun, A., Hotopf, M. (2018): Exercise and the Prevention of Depression: Results of the HUNT Cohort Study. *Published Online: 3 Oct 2017* <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2017.16111223>

lányok részvétele a sportban erősíti a nemi különbségek egyenrangúságát¹¹⁹, csökkenti a velük kapcsolatos sztereotípiákat, és növeli a társadalmi szerepeket, elősegítve ezzel az önbecsülést és a magabiztosságot. A sport lehetőséget kínál a társadalmi interakcióra és barátságra, ami növeli a tudatosságot a nemek közötti szerepekkel kapcsolatban. A sport hozzájárul a városok és közösségek inkluzívabbá tételéhez. Az ENSZ és a Nemzetközi Olimpiai Bizottság közötti együttműködés¹²⁰ példája jól mutatja, hogy a sport világa erős partneri hálózatokat és érdekelt felek csoportjait képes összekapcsolni a fenntartható fejlődés érdekében.

A sport hagyományosan fontos szerepet játszott minden társadalomban, és erős kommunikációs platformként szolgált a béke kultúrájának előmozdítására. A sport az egyik legköltséghatékonyabb és legváltozatosabb eszköz az ENSZ értékeinek előmozdítására és a fejlesztések elérésére. Annak ellenére, hogy a sport még mindig számos kihívással néz szembe a valódi potenciálja kibontakoztatása érdekében az emberek egyre inkább elkötelezettek a sport pozitív ereje és közösségépítő hatása mellett. Fontos, hogy a sport szereplői - szervezetek, menedzserek, játékosok és szurkolók - mindent megtegyenek az intolerancia, a rasszizmus, a gyűlölet és az erőszak ellen, és teljes mértékben kihasználják a sport pozitív erejét.

A jövőben is kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy a sport része legyen a fenntartható fejlődési politikáknak, és hogy a sport szervezetek a fejlesztések középpontjába állítsák magukat. Az ENSZ és más nemzetközi szervezetek továbbra is támogatni fogják a sportot a béke, a fejlődés és az inkluzív társadalmak előmozdításában, és a sport hosszú távú fenntarthatóságának biztosításában. A sport által hordozott értékek és elvek továbbra is inspirálni fogják az embereket világszerte, hogy együtt dolgozzanak az együttműködés és a békés jövő megteremtése érdekében¹²¹.

Astle¹²² megfogalmazásában a fenntartható fejlődés a sportban a sportszolgáltatások magas fokú relevanciájával, vonzerejével, és elérhetőségével jellemezhető. A sportesemények által okozott negatív hatások csoportosításánál a környezetvédelem fő irányai válnak láthatóvá. A rövid távú hatásoknál jellemző a zajterhelés, levegőszennyezés, amely főként a Formai és a technikai sportoknál kiemelkedő. Hosszú távú hatásoknál a sport infrastruktúra megjelenése, felépítése válhat környe-

119 Béki, P. (2017): Sztereotípiák a sportban, avagy a női sport létjogosultsága napjaink magyar társalmában. *Acta Academiae Paedagogicae Agriensis Nova Series: Sectio Sport* 44 pp. 171-189., 19 p.

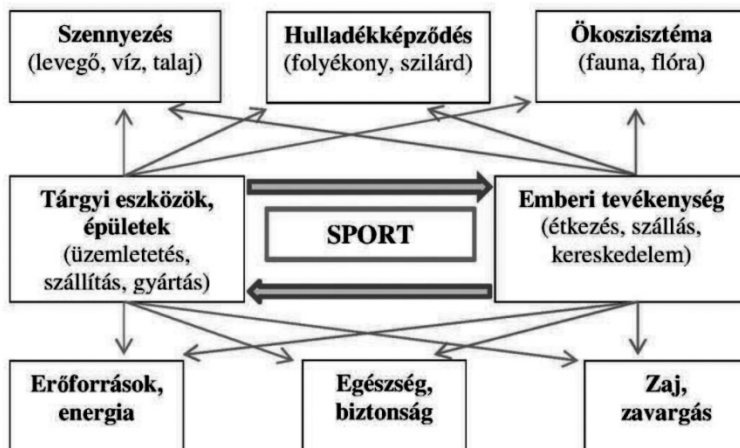
120 Ráthonyi-Odor K., Urbánné Katona M., Ráthonyi G., Bíró M. (2016): Ötkarikás környezettudatosság. *Acta Academiae Agriensis, Sectio Sport*, 2016. Különszám Nova series tom. XLIII. 117—136. old.

121 Lemke W. (2016): The Role of Sport in Achieving the Sustainable Development Goals. No. 2. Vol. LIII, *Sport Aims for the Goals*. <https://www.un.org/en/chronicle/article/role-sport-achieving-sustainable-development-goals>

122 Astle, A.M., (2014), *Sport Development-Plan, Programme and Practice: a Case Study of the planned intervention by New Zealand Cricket into cricket in New Zealand*, Collage of Business Massey University, New Zealand

zetrombolóvá a zöld területek elvesztésével vagy a talaj romlásával. Csoportosíthatjuk a hatásokat közvetett és közvetlen hatásokra. Közvetett elemek lehetnek az útépitések, infrastruktúra fejlesztésre, közvetlen hatásként mutatkozik a sporteseményeken az energiahasználat, a vízhasználat, a hulladékszennyezés¹²³¹²⁴. Az 1. ábra szemlélteti a sportesemények környezeti hatásait.

1. ábra A sportesemények környezeti hatásai
Figure 1. Environmental impacts of sport events

Forrás: Ráthonyi-Odor, Ráthonyi¹²⁵

A sport és a környezet kapcsolata szorosan összefügg, amely a sporttevékenységekben, az egészséges életmód eszközeként jelenik meg^{126 127 128}. A környezeti

123 Dikács E., Ujj Z. (2004): Sport és környezetvédelem. Magyar Olimpiai Bizottság Környezetvédelmi Bizottsága, Budapest. 5-14. old.

124 Casper, J. M., Pfahl, M. E. (2015): Sport and the natural environment In: Casper, J. M., Pfahl, M. E. (ed) (2015): Sport management and the natural environment –theory and practice. GreenGate Publishing Services, Great Brittan. pp. 3-14. old.

125 Ráthonyi-Odor K., Ráthonyi G. (2016): Környezetvédelmi kihívások a sportban. Journal of Central European Green Innovation 4 (2) pp. 103-119. ISSN 2064-3004

126 Taradellas, J. (2003): The Olympic Movement and the environment – University lecture on the Olympics. Centre d'Estudis Olímpics (UAB). International Chair in Olympism (IOC-UAB). Barcelona. pp. 7-9.

127 Balogh L. (2015): A fiatalok fizikai aktivitását és az ülő életmódjából eredő mozgásszegény életvitelét meghatározó főbb társadalmi és környezeti tényezők (Szemelvények a sport és a testedzés nemzetközi irodalmából). In: Révész L., Csányi Tamás (szerk.)(2015): Az iskolai testnevelés és sport tudományos alapjai: Összefoglaló tanulmány az I. kötethez. Budapest, Magyar Diáksport Szövetség, pp. 199-225. old.

128 Mallen, C., Chard, C., Keogh, C., Mansurov, A. (2015): Preparing environmentally friendly events. In: Casper, J. M., Pfahl, M. E. (ed) (2015): Sport management and the natural environment – theory and practice. GreenGate Publishing Services, Great Brittan. pp. 205-218. old.

feltételek megléte létfontosságú akár az ivóvíz szempontjából, a higiénias feltételek biztosításához, a levegőminőséghez a kültéri sportokban, ártalmas szerek használatában (pl. rövarölő szerek), zajártalom kiküszöböléséhez. A klímaváltozás okozta problémák is hozzájárulnak a sport fenntarthatóságához, amely a CO² kibocsátás korlátozását jelenti, vagy a karbon lábnyom csökkentését, mint a karbon semleges sportesemények¹²⁹¹³⁰. A tájhasználat szempontjából a biodiverzitás fenntartása lényeges, amely vonatkozik a sportlétesítmények építéséhez, a túraútvonalak, és a kerékpárutak kialakításához¹³¹. Az ökoszisztéma védelme a növények, állatok, mikroorganizmusok életének komplex rendszere, amelyben kölcsönhatásban állnak egymással¹³². Ebbe az élettérbe való beavatkozással elpusztítjuk az élőlényeket, mert felborul a biológiai egyensúlyuk. Ebben elővigyázatosnak kell lenni a sportlétesítmények, sportturizmus, létesítményfejlesztés, és a sportrendezvények helyszíneinek kiválasztásánál. A nyersanyag és energiahasználatban a sport tekintetében a megújuló energiaforrások kerültek előtérbe, amelynek egyik legnagyobb erőforrása a napelemrendszer, napkollektoros megoldások az energiafelhasználás érdekében¹³³. A hulladékkezelés a világ egyik legjelentősebb kihívásai közé tartozik. A 4R szemléletet a sportrendezvények is alkalmazzák, amely az alábbi területeket tartalmazza. (2. ábra)

A 4R jelenti a hulladék csökkentési törekvést, az újrafelhasználást, az újrahasznosítást, és új elemként jelenik meg a javíthatóság. Ausztriában az osztrák állam kifizeti a javítási díj felét az elektronikai eszközök javítására, ha nem dobják ki, hanem a hivatalos márkaszervízben megjavíttatják azt, mint pl. egy bűvárórát. A környezetszennyezés megjelenési formái a víz, a levegő, és a talaj, amely a sport területén jellemzően a motorsportokban, vízi sportokban, közlekedési gázok által vagy a sportlétesítmények által kibocsájtott gázokban mutatkozik meg. A kulturális örökség, a helyi identitás erősítésére a sport is alkalmas. Egy tájegység hagyományainak ápolása szempontjából, a helyi szokások fenntartására is használható, valamint a turizmus növelésére, ezzel a helyi gazdaság erősítésére egyaránt.

129 Rampasek L. (2014): FIFA VB 2014, Karbon semleges <http://climenews.com/fifa-vb2014-karbon-semleges>

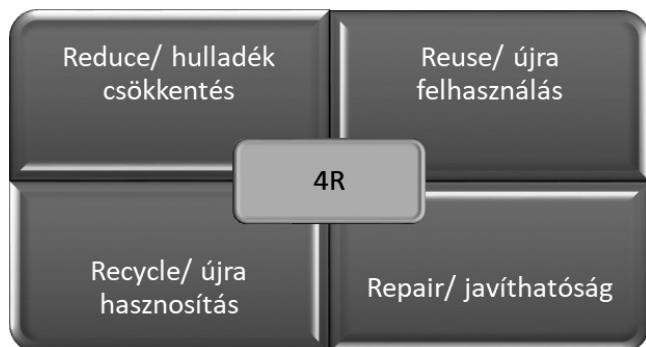
130 Varga V. (2015): Karbon neutralizálás a sport és rendezvények terén. <http://carbononline.co/nemzetkozi-peldak>

131 Vörös T., Szörényiné Kukorelli I. (2019): A sport lehetséges szerepe a társadalmi tőke létrehozásában. *Tér Gazdaság Ember*, 2019/2-3, 7, 231-255. https://real-j.mtak.hu/22116/2/TGE_2019_7_2-3_.pdf#page=232

132 Bajor, Z. Boros, K., Keller, K., Kiss, K., Pataki, Gy., Zsóka, Á., Gergely, K., Hegedűs, S., Kiss, V., Liska, M., Prihoda, G. (2021): A kerékpáros turizmus és ökoturizmus fejlesztési stratégiája a Rákos-patak mentén az ökoszisztéma szolgáltatások keretrendszerében. Projekt jelentés. Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest. DOI 10.14267/978-963-503-895-4

133 Köbli Á. (2016): A sportberuházások szerepe a fürdővárosok fejlesztésében. *Taylor*, 8(4), 132-144. old.

2. ábra 4R a sportban
Figure 2. 4R in sport

Forrás: Rátanyi-Odor, Rátanyi, 2016 alapján saját szerkesztés

3. A sport fenntartható fejlődésének menedzsmentje – jó gyakorlatok

Három magyarországi sportesemény környezetbarát, fenntarthatósági menedzsmentje kerül bemutatásra a fejezetben, amelyek jó gyakorlatként tükrözik a fenntarthatósági stratégiát és annak megvalósítását, menedzsment eszközeit. A fenntarthatóság magvalósításával új iparágak, új vállalkozások, munkakörök jönnek létre, amely a sport környezetvédelme területén a rendezvényzöldítő munkakörben már hazánkban is megjelent. Ezen szervezetek vállalkozói háttérrel, céges keretek között működő gazdasági társaságok vagy nonprofit szervezetek. Feladatkörük a rendezvények előkészítésében való részvétel, a környezetbarát stratégia kidolgozása, operatív megvalósítása. A szervezők a rendezvény szervezésénél már láthatják, hogy melyek azok a lényeges pontok, amelyeken változtatni, módosítani szükséges annak érdekében, hogy környezettudatos rendezvényt szervezzenek. A rendezvényzöldítők tanácsai által biztosított a zöld sportesemény, hiszen már a tervezési fázisban segítenek abban, hogy a hulladéktermelés visszaszorításra kerüljön, szelektív hulladékgyűjtés megvalósuljon.

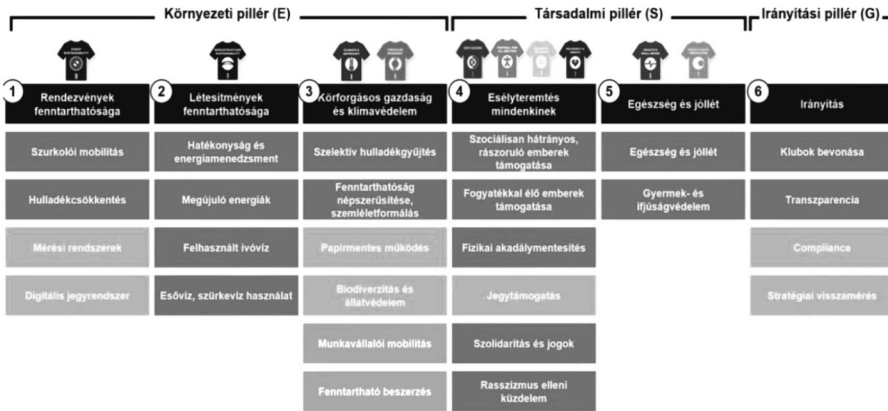
Gondoskodnak a környezetbarát nevelésről is, az edukációs üzenetekkel ellátott szelektív hulladékgyűjtők segítségével. A környezettudatos szemléletformálást is a feladatuknak tekintik, hiszen tanácsokkal látják el a szemeteiket kidobókat a megfelelő használatról, amelyben a közönség egyre nyitottabb és érdeklődőbb, a tudatos szelektív hulladékgyűjtő.

Hulladékfrakcionálás által a hulladékokat ellenőrzik és a megfelelő helyre rendezik a hulladékkezelés előtt. Figyelmet fordítanak az újra hasznosításra és az újra felhasználásra is azzal, hogy a nem kidobandó tárgyakat elkülönítik és vagy újrahasznosítják, vagy újra felhasználják. Az újrahasznosítható szemét megmentési aránya 50%, amely nem szennyezi a környezetet a szeméttégetőben, szeméttelen, ezáltal a földbe vagy a levegőbe, hanem valamilyen formában újra lesz hasznosítva. Jó példa erre a Kincsem Park lóverseny rendezvényei, ahol 13 000 kg szén-dioxid kibocsátás került megóvásra a szelektív hulladékgyűjtés, hulladékmentés által.

3.1 Magyar Labdarúgó Szövetség és zöld rendezvényei

A Magyar Labdarúgó Szövetség 2023-ban hozta nyilvánosságra az 1. Fenntarthatósági Jelentését¹³⁴.

3. ábra MLSZ fenntarthatósági stratégiájának szintjei Figure 3. Levels of MLSZ's sustainability strategy

Forrás: MLSZ Fenntarthatósági Stratégia 2023-2025

A Szervezet, a nagy népszerűségére hivatkozva misszióának tartja a példamutatást, amely a környezetvédelem, a fenntarthatóság területén is megmutatkozik. A sport káros környezeti hatásainak csökkentésére, a karbonsemlegesség 2040-ig való elérésére fenntarthatósági stratégiát hozott létre. A Nemzetközi Labdarúgó Szövetség (UEFA) fenntarthatósági törekvéseit követve 11 beavatkozási területet jelölt meg, amelyek az ENSZ fenntarthatósági céljaihoz illeszkednek. A társadalmi szerepvállalás (CSR) átalakul fenntarthatósággá, amiben az MLSZ hat prioritási szinten tűzte ki a beavatkozási területeket 2025-ig. (3. ábra)

A Szervezet a legfőbb céljának az edukációt jelölte ki, amely a klubokra és a szurkolókra irányul. A fenntarthatóság a Labdarúgó szövetség operatív feladataiban kiterjed a nagy fogyasztású eszközök lecserélésére, napelem létesítésére, ivóvíz tudatos mérésére, szelektív hulladékgyűjtés megvalósítására.

A társadalmi szerepvállalásuk is megmutatkozik, amelyek a gyermek- és ifjúságvédelmi programok, egészségügyi szűrőprogramok, rasszizmus elleni kampányok, hátrányos helyzetűek, fogyatékkal élők támogatása.

A környezetvédelemben az energiahatékonyság, a megújuló energiaforrások használata, a hatékony hulladékgazdálkodás és vízfelhasználás a legfőbb célterületük, ame-

¹³⁴ MLSZ Fenntarthatósági Jelentés 2023 <https://dokumentumtar.mlsz.hu/file/dokumentumtar/4182/file/a-fenntarthatosagi-strategia-2023--evi-vegrehajtasarol-szolo-jelentes.pdf>

lyek a sportlétesítmények üzemeltetésénél elsődlegesen érvényesülő szempontok.

A rendezvények fenntarthatósága területén a szurkolók fenntarthatósági tudatosság növelésére fókuszál, amelyben súlypontot kap a közlekedési eszközök környezettudatos használata, a rendezvényeken létrejövő hulladék csökkentése, a digitális jegyrendszer működtetése. A sportrendezvények fenntarthatóság szempontú lebonyolításában szerepet játszik a nem dohányzó területek kialakítása, az egészséges ételek biztosítása, kerekesszékeseknek kialakított ülőhelyek, a szelektív hulladékgyűjtés, a kerékpár tárolóhelyek kialakítása, ingyenes jegyek biztosítása a tömegközlekedéssel érkezőknek.

A 67 155 nézőt befogadó Puskás Arénában már bevezették az „újrapohár” rendszert, amellyel a pohár hulladékot csökkentik a rendezvények alatt.

3.2 Atlétika Világ bajnokság környezetbarát stratégiája

A természeti környezet állandó stakeholdere az Atlétika versenyeknek. A Nemzetközi Atlétikai Szövetség is a karbonsemlegességet, tűzte ki célul 2030-ra, valamint éllavasává kíván válni a sport fenntarthatóságának. A szervezet arra fókuszál, hogy konkrét, kézzel fogható eredményeket érjen el a környezetvédelem és a társadalmi-, gazdasági fenntarthatóság területén. Kiemelten kezelik a karbonkibocsátást, átváltottak újrahajtható energiára a székházukban, a sportszervezésben fenntartható beszerzési és utazási szabályokat vezettek be, amelyek érvényesek a 214 tagszervezetükre, és az eseményszervezőkre¹³⁵.

A sport vonzza a szponzorokat, kiemelt kommunikációs kampánnyal párosul, ezért a sportgazdaság egyik kiemelt ágazata a sportrendezvények. Az Atlétika Világ bajnokságra 2023-ban fenntarthatósági programot dolgoztak ki a szervezők, ezzel is támogatva azt. Az Atlétika Világ bajnokságon a fenntarthatósági tényezők szervezetten és rendszer szinten jelentek meg, amelynek alapja a Fenntarthatósági Stratégia, amelyben hat területen határoztak meg fenntarthatósági célokat¹³⁶. (1. táblázat)

Az Atlétikai Világ bajnokságot Budapesten 2023-ban szigorú környezetvédelmi szabályok által szervezték meg. A Világ bajnokság helyszíne, a Nemzeti Atlétikai Központ is barnamezős beruházásként jött létre, a rendezvények szervezésében fenntarthatósági vezető is részt vett.

A Nemzetközi Atlétikai Szövetségben 2020-ban elindított fenntarthatósági program Athletics for a Better World elnevezéssel bír. A Budapesti Atlétikai Központban zöld szigetes szabadidő parkot hoztak létre, ahol a lakosok élvezhetik a fás környezetet. A Stadionban geotermikus fűtést-hűtést alkalmaznak és energiatakarékos világítást. 2024-ben a létesítmény célja a fenntarthatósági épület minősítés megszerzése. Programjaikban szerepel a Zöldítési Program, amelyben faültetésekre kerül sor. A Világ bajnokság egyik legnagyobb kihívása a hulladék-

135 Atlétika stratégiai lépések a fenntarthatóságért, 2020 <https://atletika.hu/en/hirek/2020/strategiai-lepesek-fenntarthatosagert>

136 World Athletics Sustainability Strategy 2020-2030, <https://worldathletics.org/athletics-better-world/sustainability>

1. táblázat Nemzetközi Atlétikai Szövetség Fenntarthatósági Stratégiai célok 2020-2023

Table 1. International Association of Athletics Federations Sustainability Strategic Goals 2020-2023

Fókuszpontok	Átfogó célok	Rövidtávú célok	Megvalósítási célcsoportok
Vezető a fenntarthatóságban	<ul style="list-style-type: none"> Fenntarthatóság népszerűsítése az atlétikában a sportban Jó gyakorlatként való megjelenés Látható elkötelezettség, hiteles, bizonyított cselekvés a sportágban 	<ul style="list-style-type: none"> Tagszövetségek elkötelezik magukat a fenntarthatóság mellett A WAS sporteseményei megfeleljenek az ISO20121 szabványnak A vállalati partnerek elkötelezettek és aktív tevékenységet folytatnak a fenntarthatóságban 	Atlétikai világesemények, vállalati partnerek
Fenntartható termék és fogyasztás	<ul style="list-style-type: none"> A termékek beszerzéséből eredő negatív társadalmi-, környezeti hatások csökkentése Fenntartható beszerzés biztosítása A helyi gazdaság hatásainak maximalizálása 	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvény szabályokban figyelembe veszik a társadalmi- és környezeti hatásokat A fenntartható beszerzésnek való 100%-os megfelelés a beszerzések során az Atlétikai rendezvényeken 	Atlétikai világesemények, partnerek szponzorok, beszállítók, műszaki szabványok
Klímváltozás és széndioxid kibocsátás	<ul style="list-style-type: none"> Átállás a szén-dioxid semlegességre Szén-dioxid kibocsátás csökkentése Az elkerülhetetlen kibocsátások ellentételezése 	<ul style="list-style-type: none"> Évente 10%-os szén-dioxid kibocsátás csökkentés A rendezvények vállalják a szén-dioxid semlegesség céljait 	Rendezvények, atlétikai események
Helyi környezet, légszennyezés	<ul style="list-style-type: none"> Biztonságos részvétel a rendezvényeken A környezeti hatások optimalizálása, negatív hatások csökkentése Környezeti feltételek fenntarthatóságnak való megfelelése 	<ul style="list-style-type: none"> A helyszín, a rendezvény megfeleljen a környezetvédelmi tényezőknek A helyszín és a rendezvény környezetre gyakorolt hatásának csökkentése A fogadó város 100%-ban alacsony kibocsátású zónákat hozzanak létre Levegőtisztosítási célokat meghatározzák és kialakítják a sportolók érdekében 	Rendezvények, Host City partnerségek, technikai és helyszíni szabványok
Globális egyentőség	<ul style="list-style-type: none"> Technikai, rendezvényszervezési és teljesítménybeli képesség kiépítése szélesebb földrajzi területen A női vezetők globális hálózatának és kapacitásának kiépítése az Atlétikai Világtanács minimális nemi célkitűzéseinek elérése érdekében 2027-re 	<ul style="list-style-type: none"> A World Athletics földrajzi területei 100%-ban alkalmasak magas színvonalú, fenntartható nemzetközi események megrendezésére A World Athletics 100%-os földrajzi területei mindkét nem számára elismert lehetőségeket kínálnak az atlétika minden szakmájában a sportolók, edzők, technikai tisztviselők és adminisztrátorok között Éves női vezetői szemináriumok minden területen 	Atlétikai világesemények, képzés és fejlesztés
Sokféleség, hozzáférés, jólét	<ul style="list-style-type: none"> Az atlétika mindenki számára nyitottságának biztosítása Maximalizálja a résztvevők figyelmét az egészségügyi és jóléti kockázatokkal kapcsolatban Biztosítsa a sokszínű munkaerőt és a méltányos bánásmódot a személyzettel, rendezvényeinken és azokon dolgozókkal, valamint beszállítóinkkal és partnereinkkel Együttműködő megközelítés elősegítése a fogyatékoság fejlesztésében az atlétikai programokban, amelyek a fogyatékoságok széles skáláját szolgálják a tagszövetségekben 	<ul style="list-style-type: none"> A nemzetközi versenyeken résztvevő sportolók 100%-a szabványosított alapvető egészségügyi ellenőrzésekkel rendelkezik A sokszínűségi politika 100%-os ismerete és végrehajtása az egész sportban 100%-ban az MF-ek együttműködési fogyatékoságot állapítottak meg az atlétikai programokban A személyzet jóléti politikájának és a World Athletics folyamatának 100%-os végrehajtása a problémák kezelésére. A sportolókra és a kapcsolódó tisztviselőkre vonatkozó irányelvek, valamint a World Athletics folyamatok 100%-os végrehajtása a zaklatás és a biztonság leküzdése érdekében. 	Athletics World Sportesemények, Technikai szabványok, Képzés és fejlesztés, helyszín, beszállítók és partnerek

Forrás: Nemzetközi Atlétikai Szövetség Fenntarthatósági Stratégiai célok 2020-2023 alapján saját szerkesztés

kezelés volt. Ezt az egyszer használatos, és a többször használatos termékekkel oldották meg. Az egyik szempont a hulladékok újra hasznosítása, ehhez a szelektív hulladékgyűjtést alkalmazták, az erre szakosodott rendezvényzöldítő szolgáltatóval. A rendezvény alatt PET visszaváltó automaták is rendelkezésre álltak. A közlekedés szempontjából ingyenes tömegközlekedési lehetőséget biztosítottak a versenyzőknek és a csapatoknak az esemény ideje alatt. A szurkolóknak pedig a vonattal, busszal érkezők számára egységes kedvezményes jegyet biztosítottak. Figyelemmel kísérték a levegő minőség mérését is a WA „Clean Air” projektjén belül. A Világ bajnokság stakeholdereinek kiválasztásánál fontos szempont volt, hogy hasonló értékrenddel, célokkal rendelkező partnerekkel dolgozzanak együtt, ez jelenti a fenntarthatósági célokat. A szervezők figyelmet fordítottak a társadalmi felelősségvállalásra (CSR), amely révén ingyen belépést biztosítottak a rászorulóknak. Az önkéntes programjuk alapján a környezettudatosságra hívták fel a figyelmet az oktató tevékenységükkel. A szemléletformálásra interaktív szórakoztató tereket hoztak létre a fenntarthatósági gondolkodás formálására¹³⁷.

3.3. Triatlon VB a zöld sport jegyében

A triatlon természetközeli sport révén, amely magába foglalja az úszást, kérempározást, futást, érzékeny a természeti környezetre, amely a fenntarthatóság szempontjából fokozott figyelmet igényel. A Triatlon Világ bajnokság 2010-ben Budapesten nem csak a sportágnak hatalmas lehetőséget biztosított, hanem a hazai sportgazdaságnak is, hiszen a sportturisták 4-5 napot maradtak a fővárosban, és 1 milliárd forintot költöttek, ezzel 250-300 millió forintos bevételt termelve az államnak. A verseny számait 1,5 km-es úszás, 40 km-es kérempározás, 10 km-es futás alkotta¹³⁸.

A rendezvény elnevezése, „Zöld Triatlon”, amely a légszennyezés csökkentését, az újrafelhasználást, és az újrahasznosítási társadalmi célokat tűzte ki, és ez volt az első zöld sportrendezvény hazánkban. Ennek érdekében a közlekedésben igénybe vették a hajókat, hibrid autókat, a sporteseményen visszaváltható műanyag poharat kaptak a szurkolók, valamint a szelektív hulladékgyűjtést is alkalmazták. A jó gyakorlat jegyében ismert sportolók, példaképek fát ültettek, ezzel is demonstrálva a zöld sporteseményt. Az OTP Bank támogatásában a fenntarthatóság játszott a fő szerepet, ahol egymásra talált a támogató és a sportág célkitűzése, társadalmi szerepvállalása a környezetvédelem sportrendezvényen való megjelenítésében¹³⁹.

A Magyar Triatlon Szövetség Versenyszabályzatában a fenntarthatósági elvek mentén megjelenik a sportrendezvény résztvevőire vonatkozó magatartási szabá-

137 Atlétikai Világ bajnokság társadalmi szerepvállalás 2023 https://csrhungary.eu/meg-tobb/csr_cafe/sport-fenntarthatosag-atletikai-vilagbajnoksag/

138 Triatlon VB 2022 környezetvédelem <https://www.nemzetisport.hu/egyeb-egyeni/2010/04/triatlon-a-kornyezetvedelem-jegyeben-rendezik-a-budapesti-vb-t>

139 Triatlon VB 2022 zöld sportesemény <https://www.origo.hu/sport/2010/04/zold-be-borul-a-budapesti-triatlonvb>

lyokban a környezet védelmére való fokozott figyelem, a szervezőbizottság kötelezettségében szintén kiemelt hangsúlyt kap a környezet és a természet védelmére vonatkozó előírások betartása. Az Alapszabályában meghatározta, hogy elősegíti a környezet- és természetvédelmi, egészségügyi és esélyegyenlőséget biztosító sportrendezvények lebonyolítására alkalmas létesítmények létrehozását, tevékenyen közreműködik a környezetvédelmi szempontok formálásában. A triatlon sportág fontos szerepet játszik a fenntartható és felelősségteljes természeti és fizikai erőforrásokkal történő gazdálkodásban, különösen azokkal az erőforrásokkal – kiemelten a tiszta levegő és a tiszta víz -, amelyek szükségesek a triatlon sportág gyakorlásához¹⁴⁰.

3.4. FINA Vizes Világbajnokság 2022

2022-ben a vizes sportok is csatlakozott a sportesemények fenntarthatóságához. Fő területként a meglévő sportlétesítmények használatát, és az ideiglenes építmények alkalmazásának csökkentését tartották a környezeti terhelés elleni harc egyik fontos szegmensének. A sportág és a sportrendezvény által igénybe vett zöld területek rehabilitációjára is nagy gondot fordítottak, valamint a hulladékkezelés, az újrahasznosítás, az edukáció is a sportesemény programjainak részévé vált. A Világbajnokság népszerűsége lehetőséget nyújtott arra, hogy a sport általi társadalmi szerepvállalást, a fenntarthatóságot előtérbe helyezték, népszerűsítsék. A VB Programja kiterjedt Családi Zöld Nap eseményre, amelyben környezettudatos játszótér, kézműves foglalkozások, zero waste játékok, ökolábnyom számítás, komposztálási ismeretek is helyet kaptak, valamint a társadalmi szerepvállalás jegyében a sérült gyerekek javára gyűjtést rendeztek¹⁴¹.

4. Összefoglalás

A sport fenntarthatósága az Európai Unióban kiemelt szerepet kapott, amely a globális sporteseményekre is kihat. Egyre több nemzetközi sportszövetség alkalmazza a fenntarthatósági irányelveket a versenyszervezési mechanizmusában, protokolljában, a tagszervezeteire kötelezően vonatkoztatva. A sportrendezvény szervezési szabályokban egyre inkább előtérbe kerülő természetvédelem, társadalmi szerepvállalás mind a fenntarthatóságot támogatja, amiben a sport kedvező közvetítő. A nagyszámú résztvevők által, akik a sportolók, sportszakemberek, szervezők, szurkolók, szponzorok, vállalati partnerek, az együttes szemléletmód, célok megjelenésével hatékony támogatói a fenntartható fejlődésnek.

A tanulmány a sport és a fenntarthatóság szakirodalmi elemzését követően a sportszervezetek, hazai sporteseményeken keresztül fenntarthatósággal kapcsolatos menedzsment tevékenységeit elemezte, amelyben láthatóvá váltak az ENSZ fenntarthatósági céljainak törekvési pontjai. A tanulmány terjedelme miatt nem

140 Triatlon Szövetség dokumentumai, 2023, <https://triatlon.hu/szovetseg/hivatalos-dokumentumok/>

141 MOB, <https://olimpia.hu/hirek/csaladi-zold-nap-a-19-fina-vilagbajno>

került szó a Magyar Evezős Sportszövetség és a Kajak- Kenu Szövetség környezettudatos sporteseményre.

A sportszervezetek a sporteseményekben már a tervezési szakaszban beiktatják ezen szempontokat és szakemberek segítségével, akár külsős cég bevonásával valósítják meg, hogy a sportrendezvény fenntarthatóvá váljon. Főbb pontokban jelenik meg a sportrendezvények szervezésében a hulladékkezelés, a szén-dioxid kibocsátás csökkentése, a légszennyezettség kezelése, a társadalmi szerepvállalás, a környezetvédelmi edukáció. A jó gyakorlatok bemutatásával lehetőség nyílik arra, hogy egyre szélesebb körben elterjedjen a fenntarthatóság szempontrendszer és a sportrendezvényeken keresztül globalizálttá váljon ez a stratégia.

FELHASZNÁLT IRODALOM / REFERENCES

- Astle, A.M., (2014):** Sport Development-Plan, Programme and Practice: a Case Study of the planned intervention by New Zealand Cricket into cricket in New Zealand, Collage of Business Massey University, New Zealand.
- Atlétika stratégiai lépések a fenntarthatóságért, 2020** <https://atletika.hu/en/hirek/2020/strategiai-lepesek-fenntarthatosagert>
- Atlétikai Világbajnokság társadalmi szerepvállalás 2023 https://csrhungary.eu/megtoobb/csr_cafe/sport-fenntarthatosag-atletikai-vilagbajnoksag/
- Bajor, Z. Boros, K., Keller, K., Kiss, K., Pataki, Gy., Zsóka, Á., Gergely, K., Hegedűs, S., Kiss, V., Liska, M., Prihoda, G. (2021):** A kerékpáros turizmus és ökoturizmus fejlesztési stratégiája a Rákospatak mentén az ökoszisztéma szolgáltatások keretrendszerében. Projekt jelentés. Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest. DOI 10.14267/978-963-503-895-4
- Balogh L. (2015):** A fiatalok fizikai aktivitását és az ülő életmódjából eredő mozgásszegény életvitelét meghatározó főbb társadalmi és környezeti tényezők (Szemelvények a sport és a testedzés nemzetközi irodalmából). In: Révész L., Csányi Tamás (szerk.) (2015): Az iskolai testnevelés és sport tudományos alapjai: Összefoglaló tanulmány az I. kötethez. Budapest, Magyar Diáksport Szövetség. 199-225. old.
- Béki, P. (2017):** Sztereotípiák a sportban, avagy a női sport létjogosultsága napjaink magyar társadalmában. Acta Academiae Paedagogicae Agriensis Nova Series: Sectio Sport 44 pp. 171-189., 19 old. (2017)
- Casper, J. M., Pfahl, M. E. (2015):** Sport and the natural environment In: Casper, J. M., Pfahl, M. E. (ed) (2015): Sport management and the natural environment – theory and practice. GreenGate Publishing Services, Great Brittan. 3-14. old.
- Dikács E., Ujj Z. (2004):** Sport és környezetvédelem. Magyar Olimpiai Bizottság Környezetvédelmi Bizottsága, Budapest. 5–14. old.
- Faragó B. (2024):** Competitiveness indicators of Sports Cities in Central-Eastern Europe. Theoretical and Empirical Researches in Urban Management. 19: 1 pp. 30-53. Paper: E-ISSN 2065-3921, 23. old.

- Harvey, S.B., Øverland, S., Hatch, S.L., Wessely, S., Arnstein Mykletun, A., Hotopf, M. (2018):** Exercise and the Prevention of Depression: Results of the HUNT Cohort Study. Published Online:3 Oct 2017<https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2017.16111223>
- Kovács, I. A., Gósi, Zs. (2024):** Economic impacts and challenges in the sports sector during the energy crisis. *Gradus* 11:1 Paper: 2024.1.Eco.001, 7 old.
- Köbli Á. (2016):** A sportberuházások szerepe a fürdővárosok fejlesztésében. *Taylor*, 8(4), 132-144. old.
- Lemke W. (2016):** The Role of Sport in Achieving the Sustainable Development Goals. 2016, No. 2.Vol. LIII, *Sport Aims for the Goals*. <https://www.un.org/en/chronicle/article/role-sport-achieving-sustainable-development-goals>
- Mallen, C., Chard, C., Keogh, C., Mansurov, A. (2015):** Preparing environmentally friendly events. In: Casper, J. M., Pfahl, M. E. (ed) (2015): *Sport management and the natural environment – theory and practice*. GreenGate Publishing Services, Great Brittan. pp. 205-218.
- MLSZ Fenntarthatósági Jelentés 2023** <https://dokumentumtar.mlsz.hu/file/dokumentumtar/4182/file/a-fenntarthatosagi-strategia-2023--evi-vegrehajtasarol-szolo-jelentes.pdf>
- Rampasek L. (2014):** FIFA VB 2014 – Karbon semleges <http://climenews.com/fifa-vb2014-karbon-semleges>
- Ráthonyi-Odor K., Ráthonyi G. (2016):** Környezetvédelmi kihívások a sportban. *Journal of Central European Green Innovation* 4 (2) pp. 103-119. ISSN 2064-3004
- Ráthonyi-Odor K., Urbánné Katona M., Ráthonyi G., Bíró M. (2016):** Ötkarikás környezettudatosság. *Acta Academiae Agriensis, Sectio Sport*, 2016. Különszám Nova series tom. XLIII. pp 117—136. old.
- Salamanca J. (2020):** A sport is lehet környezetbarát: <http://ecolounge.hu/életmod/a-sport-is-lehet-kornyezetbarat--mutatjuk-hogy>
- Schuch FB, Vancampfort D, Richards J, Rosenbaum S, Ward PB, Stubbs B. (2016):** Exercise as a treatment for depression: A meta-analysis adjusting for publication bias. *J Psychiatr Res.* 2016 Jun;77:42-51. doi: 10.1016/j.jpsychires.2016.02.023. Epub 2016 Mar 4. PMID: 26978184.
- Taradellas, J. (2003):** The Olympic Movement and the environment – University lecture on the Olympics. Centre d’Estudis Olímpics (UAB). International Chair in Olympism (IOC-UAB). Barcelona. pp. 7-9.
- Triatlon Szövetség dokumentumai, 2023**, <https://triatlon.hu/szovetseg/hivatalos-dokumentumok/>
- Triatlon VB 2022** környezetvédelem <https://www.nemzetisport.hu/egyeb-egyeni/2010/04/triatlon-a-kornyezetvedelem-jegyeben-rendezik-a-budapesti-vb-t>
- Triatlon VB 2022** zöld sportesemény <https://www.origo.hu/sport/2010/04/zoldbe-borul-a-budapesti-triatlonvb>
- Varga V. (2015):** Karbon neutralizálás a sport és rendezvények terén. <http://carbononline.co/nemzetkozi-peldak>

Vörös T., Szörényiné Kukorelli I. (2019): A sport lehetséges szerepe a társadalmi tőke létrehozásában. *Tér Gazdaság Ember*, 2019/2-3, 7, 231-255. old.

WHO Global Recommendations on Physical Activity for Health <https://www.who.int/dietphysicalactivity/physical-activity-recommendations-18-64years.pdf>

World Athletics Sustainability Strategy 2020-2030, <https://worldathletics.org/athletics-better-world/sustainability>